Ч. 101 Субота 8 (20) мая 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(До ситуациї. — Дві абстиненциї. — Мирова конференция в Газї).

Віденьскі ґазети повтаряють за ческою „Politik“ вість, що пос. Яворский скликав на день 25 с. м. членів парляментарної комісиї кола польского, по чім відбуде ся засїданє екзекутивного комітету правиці. — Як вже звістно, збори екзекутивного комітету відложено на пізнїйше, але не завадить довідати ся, що після інформациї „Politik“ мало би бути предметом наради сих зборів. Отже на порядку дневнім тих зборів мають стояти всї справи політичні, до котрих більшість розваживши всї евентуальности мусить заняти становище, без взгляду на ситуацию, в якій знайшло ся правительство в наслїдок неготової австро-угорскої угоди. Коли би правительству удало ся в справі угодовій переперти свої погляди особливо що до справи банкової, то кабінет ґр. Туна міг би тогди примінити §. 14 і до угоди. Але скоро розібє ся акция угодова об опір Угорщини, то ґр. Тунови позістане лиш один вихід, а то рушити парлямент, щоби там справу угоди залагодити в дорозї конституцийній і в той спосіб згладити з сьвіта формулу Селя. Але до санациї парляментарних відносин треба передовсїм управильненя справи язикової, котру правительство має надію залагодити також на основі §. 14. Найважнїйшою задачею екзекутивного комітету буде, чи і о скілько сей оптимізм правительства має рацию. Згадана ґазета кінчить словами: Доки президент мінїстрів не дасть запоруки, що управильненє справи язикової усуне обструкцию, доти буде він стрічати на трудности зі сторони більшости.

В долїшно-австрийскім і стирийскім соймі часть послів — в сім послїднім Словінцї — взяла ся до абстиненциї. В долїшно-австрийскім соймі часть послів німецких угнївала ся на то, що маршалок краєвий Ґуденус не досить безсторонно веде наради і виступила з сойму. Тепер ведуть ся переговори, щоби ті посли знов вступили. Трохи важнїйша і поважнїйша була причина виступленя словіньских послів зі стирийского сойму. На вчерашнім засїданю підчас дебати буджетової заявив пос. Сермец, що Словінцї не можуть брати участи в нарадах сойму, а то ізза того, що до буджету вставлено субвенциї для аґресивних товариств німецких як „Schulverein“ і Südmark а також суму 20.000 зр. для німецкої ґімназиї в Целлю. Словінцї вийшли тогди з салї. Пос. бар. Штірґ сказав тогди, що німецка ґімназия в Целлю служить однаково для обох народностий.

Вчера розпочали ся засїданя мирової конференциї в Газї. Перше засїданє було коротке, бо тревало всего лиш 25 мінут. Голяндский мінїстер для справ заграничних Бофор повитав делеґатів іменем королевої і висказав подяку цареви за вибір Гаґи на місце нарад конференциї. При тім зазначивши, що то як-раз день уродин царя, взяв то за добрий знак для царя, котрий буде міг сей день уважати найкрасшим в своїм житю. Опісля наступив вибір российского делеґата бар. Стааля на президента конференциї а той подякував Бофортови за его прихильні слова для царя і з своєї сторони взяв то за добрий знак для конференциї, що она відбуває ся під опікою молоденької голяндскої королевої. Опісля вибрано Бофорта почетним президентом і вислано одну телеґраму з подякою до молодої королевої, а другу до царя з ґратуляциєю в день его уродин і висказуючу радість з того, що зібрані на конференциї делеґати можуть дїлати в дусї царя. Наконець ухвалено тайність нарад і визначено слїдуюче засїданє на суботу, в цїли вибору комісий і уложеня проґрами робіт.

Новинки.

Львів дня 19-го мая 1899.

— **Іменованя.** Мінїстерство торговлї іменувало вислужених підофіцирів: Стан. Старонку, Стан. Каньского, Винк. Ґалку і Петра Келковского асистентами почтовими, а Дирекция почт і телеграфів призначила Старонку і Ґалку до Бохнї, а Каньского і Келковского до Горлиць.

— **З львівского унїверситету.** Урядова Gazeta Lwowska пише: Довідуємо ся, що на фільософічнім видїлї унїверситету у Львові має отворити ся катедра лектора руского язика. Було би бажаною річию, щоби кандидати зголосили ся до фільософічного видїлу.

10)

В БОРІ.

(З польского — Адольфа Диґасиньского.)

(Конець).

XII.

Не лиш маєток одержує ся в спадщинї.

Стопнїли сьніги і леди, а весна почала відроджувати землю. І знов старий бір ожившив з свистом косів, воркотом голубів, співом соловіїв. Зелень приодїла дерева і полянки, зацвили білі і сині цьвіти; старий опалений дуб пустив з своїх конарів пучки. Яструби, так як і инші птиці, побудовали собі гнїзда; шайки вовків розбігли ся на всї сторони, займали ся вихованєм дїтий.

Чим раз більше цьвітів множило ся в борі, чим раз більше зелени; що раз більше пісень лунало довкола. Двір в Орловій Воли був все якийсь понурий; і тепер хоч весна ясніла в цїлій силї, був вінще сумнїйший як давними часами. Цїлий той величавий будинок займала тепер панна Леонтина, одинока наслїдниця пана Стройомирского. По старци лишило ся дуже богато гроший, казали люди: „як леду“, і величезні простори землї, чорної, урожайної, зарослої красним збіжем, або буйними лїсами. А однако Леонтина не кинула ся в сьвіт, не поїхала за границю, лише в товаристві далекої своячки, вже поважної жінки, вела самітне житє в тій понурій палатї.

Тепер не була то вже свобідна, повна житя дівчина. Смерть вітця завдала їй тяжкий удар, поминувши то, що зробила єї сиротою. Панна Леонтина носила в души якусь дуже тяжку тайну, тим тяжшу, що не уміла собі достаточно єї пояснити.

Та тайна була більше менше така: Був на сьвітї Станислав Стройомирский, котрого згадка, здавалось, затрувала житє єї вітцеви, без огляду на то, що той Станислав Стройомирский був рідним братом пана Корнилія. Леонтина ставила собі ріжні питаня, а між ними таке: Чому отець цїле своє житє, як его знала, не згадував нїколи о своїм братї, а єї стрию? Відтак, чому ріжні люди, кілько разів прийшлось говорити о Станиславі, висказували ся якось загадочно, двозначно, а она нїколи від нїкого не могла дізнати ся щирої правди, чи той Стройомирский, єї стрий, мав би бути негідником, чоловіком, що приносив родинї і людскости ганьбу?.... Нї, лиш люди не хотїли о нїм говорити; але ті, що его знали колись лично, підносили навіть ріжні его прикмети. Натомість Леонтина нїколи не чула, аби хтось хвалив єї вітця, котрого она любила і почитала. Серед заколоту гадок, повязаних з ріжними случаями, родило ся в души панни Леонтини припущенє, котрого она не уміла ще собі точно очеркнути. Коли Станислав Стройомирский був честним чоловіком, то може на памяти єї вітця тяжить якийсь недобрий спомин?

Леонтина була людиною дуже інтелїґентною, і або провірювала свої здогади, або розставала ся з ними для недостачі доказів. Такі докази прибувають зі всїх сторін. Леонтина знала, що єї отець любив гроші, що любив їх навіть за дуже.

В голові молодої дїдички Орлової Волї родили ся безнастанно ріжні гадки, укладали з ріжних річий один образ, а душа мимохіть працювала над винайденем звязи поміж тими фактами. Пригляньмо ся тому душевному образови.

В дуплавім дубі найдено трупа спаленого чоловіка, котрий носив на пальци перстень з гербом Стройомирских з буквами С. С. Атже той перстень був очевидячки власностию Станислава Стройомирского! Чому вид перстеня зробив на панну Корнилію таке сильне враженє, що став ся послїдною видимою причиною смерти старця?....

Небавом втискали ся до образу ще инші факти: Божевільна Марциха, дочка мабуть якогось посесора з Прумилова, мала заєдно на устах імя Стася і лучила его все з понятем вітця. Чи той Стах Марцихи не був случайно Станиславом Стройомирским?.... Чи вкінци загадочний Костух, о котрім тілько неімовірних річий оповідав Марко Зазуля, не був тотожний з чоловіком спаленим в дубовім пни, як то доказує стрілець?.... Ті всї данї мусїли остаточно домагати ся питаня. Чи Костух, той загадочний чоловік, не був подібний до Станислава Стройомирского.

Укривав ся в лїсї; але чому нїколи не появив ся в домі брата, чому нїколи не потребовав нїчого від брата, хоч був бідний? Чоловік бідний, що має богатих свояків, а не просить їх о нїчо, мусить хиба бути гордим; мо-

— Доповняючий вибір двох членів ради повітової в Ярославі з ґрупи сільских громад, розписала Президия ц. к. Намістництва на день 27 червня с. р.

— Посьвящене церкви. З Перемишля пишуть: Преосьв. епископ перемиский Константин Чехович посьвятив дня 14 мая 1899 нову муровану церков в Ролеві, повіта дрогобицкого. Заходами пароха о. Василя Гошовского і жертволюбностию парохіян станула нова мурована красна за 12 тисяч зр. церков. Приїзду Преосьвященного дожидали: зібране духовеньство деканата дрогобицкого, представителї властий цїсарских, автономічних, міста Дрогобича і Медини і численно зібраний нарід, а що як раз погода сприяла, то народу зібрало ся кільканайцять тисяч. По торжествах церковних наступило приняте в домі о. пароха Гошовского, при котрім були присутні представителї властий і сусїдні колятори. З Преосьвященним приїхали о. крилошанин Стрийский і капелян о. Погорецкий. В понедїлок 15 мая всї ще раз попращали відїзджаючого Владику, котрого побут в Ролеві люди довго памятати будуть, обдарені благословеньством его і красними памятними образками.

— Підчас отвореня першого курсу писарів громадских при Видїлї краєвім, маршалок граф Стан. Бадені, промовляючи до курсистів, звернув їх увагу, що они по укінченю курсу не повинні вважати себе висшими від селян, до котрих належать. Не повинні скидати сукмани, анї занехати працї на батьківскій земли, з котрої дохід мають уважати за головне средство до житя. А коли через набуті відомости можуть стати хосенними своїм братам, нехай всї відомости використають в той спосіб, щоби не треба уважати їх за тягар гнетучий населене, але за людий для суспільности користних, покликаних нести своїм братам поміч передовсїм в справах адміністрацийних. На всякий спосіб они повинні уважати дохід з писарки за підрядний. Уряджене будучих курсів залежати буде від вислїду теперішного курсу: бо коли-би показало ся, що участники того першого курсу або не набудуть сподїваного образованя фахового, або по повороті і обнятю писарок не потрафлять дїлати по горожаньски, тодї Видїл краєвий залишить уряджуванє дальших курсів. Отже на се — закінчив маршалок — повинні уважати, бо доля їх товаришів і братів від них зависить.

— З „Академічної Громади". Надзвичайні загальні збори товариства „Академічна Громада" відбудуть ся дня 20-го н. ст. мая о годинї 6-ій вечером на університетї зі слїдуючим порядком дневним: 1) відчитане протоколу з попередних загальних зборів; 2) резиґнация голови і контрольора; 3) вибір голови; 4) вибір контрольора, бракуючих видїлових і заступників видїлових; 5) справа зміни статута; 6) внесеня і інтерпеляциї.

— В справі зелїзницї Львів-Самбір-Старе місто доносять часописи, що угорске правительство мало заявити ся за переведенєм тої зелїзницї на Ужок а не на Волосате.

— Копальнї вугля в Мишинї і Джурові набув від галицкої каси ощадности арендатор театру ґр. Скарбка п. Леопольд Литиньский.

— Огнї. З Обертина доносять: Дня 15 с. м. о 9-тій годинї вечером вибух на передмістю грізний пожар, котрого жертвою могло стати цїле місточко. Ратунком займив ся бурмістр Марк. Гавлиньский при помочи сторожі скарбової і жандармериї і їм удало ся огонь спинити.

— Нервовість. У Відни застрілив ся 35-лїтний бувший урядник мінїстерства скарбу Володислав Парасковичь, син директора карного заведеня в Виснічу. По причинї недуги спенсіоновано его хвилево перед двома роками. Покійний лїчив ся в Кальтенляйтґебен під Віднем через довший час, старав ся вступити назад до служби, але не одержавши посади, наложив на себе в готели Полера руку.

— Неудале самоубийство ученика. Дня 17 с. м. коло 9-ої години рано скочив до Пеячиньского ставу 17-лїтний ученик ґімназияльний (приватист) Здислав С. Але на щастє побачив се его товариш, що слїдив его та закликав на поміч жовнїрів з сусїдної войскової плавальнї. Его витягнено з води та відвезено до дому. Причиною сего неудалого самоубийства було нервове роздражене, в яке попав С. ізза незгоди га лихого пожитя з товаришами.

— О дитину. У Відни розіграла ся на днях оріґінальна, дуже романтична історія. Американка Роберта Абльєскер приїхала сюди в погони за своєю дитиною, чотиролїтним синком, якого перван давний еї чоловік. Цїла та подія ось як склала ся: Іван Абльєскер, музик з Віднл, виїхав до Америки, познакомив ся в Бостонї з панянкою з заможної родини з Канади, і одружив ся з нею. Але то подруже не було щасливе, тож подруги розвели ся, а суд признав чотиролїтного синка матери. Однак отець захопив підступом хлопця в свої руки та утїк з ним з Америки до Віднн. Мати удала ся в погоню за чоловіком, приїхала до Віднл та коли дізнала ся, що хлопчик є у родичів давного еї мужа в Брайтензе, поїхала там і побачила свою дитину, що бавила ся свобідно на подвірю. Урадована, кинула ся на дитину, взяла еї в обійми, але домашні вирвали їй дитину і она мусїла вертати в місто. Там пішла зараз до адвоката, але дитина тимчасом щезла без слїду. Вмішав ся в сю справу австрийский суд, але то на нїчо не придасть ся, бо Абльєскер утїк з дитиною до Швайцариї.

— Король злодіїв. У Відни укінчено сими днями слїдство против короля злодіїв, Юлія Райдля. Слїдство протягло ся нї менше, нї більше, лише цїлий рік, але бо й Райдль допустив ся аж 400 крадежий. Спритний злодій не скоро дістав би ся був ще в руки справедливости, як би не завистний товариш. Райдль потїшав ся тим в тюрмі, що оповідав о своїх злочинах, та коли єму нїхто не хотїв повірити, велїв обвозити ся по всїх місцях та показував, де що покрав. Се вже хиба перший раз таке лучило ся! В богатох місцях не доглянено навіть крадежи та доперва сам Райдль показував, що там і там бракує такої і такої річи. Він закрадав ся всюди як жебрак, або перекупень, та крав, що єму попало під руку. До своєї судженої говорив чи раз: „Ну, ти мусиш величати ся тим, що такого другого злодія не найдеш на цїлім сьвітї!" — Навіть у тюрмі не відійшла его охота пописати ся своєю штукою: обікрав сторожа і одного товариша недолї.

— Померла Христина Топольницка, вдова по сьвященику дня 13-го мая с. р., в 75-ім роцї житя, в Струтинї коло Золочева.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 19 мая. Зачувати, що зараз по Зелених сьвятах мають розпочати ся дальші переговори в справі угоди з Угорщиною.

Будапешт 19 мая. В палатї послів інтерпелював Уґрон, чи правда, що Росия заступає Чорногору на конференциї в Газї і за ню буде го-

---

же він тими богачами погорджує. В такім случаю мае певне якусь причину до погорди.... Старий пан Корнилій був скупий, лакомий; чиж такий не міг допустити ся якогось учинку, що заслугував би на погорду?

Настали чудові маєві днї і ночі; запах цьвітів, співи птиць наповняли хороший парк в Орловій Воли, а однако Леонтину затрували тї прикрі гадки, мучили немилі чувства.... В душі дочки витворював ся якийсь протест, обиджуючий память вітця, котрого она доси лише любила і почитала.

Панна Строймирска випитувала Марка і старих людий з села, довідувала ся о ріжних подробицях житя свого стрия, слухала оповідань о Марцисї, байок о Костусї, повірок о Тритві. А хоч тї люди не висказали їй всього, то однако позволили догадати ся многих річий.

Впрочім хто з'уміє сказати, в який спосіб стало ся, що в уяві і чувстві Леонтини стрий ріс безнастанно, як славний герой, а отець з кождим днем малів? Марциха була колись хорошою дівчиною, а хоч бідна, полюбила того героя: любов зробила еї божевільною, відобрала їй розум. І она, Леонтина, певне полюбила би також героя, колиб якого знала.

В зимі, чи в лїтї, чи є на сьвітї сотворінє живе, вільне від журби. В лїсї і в палатї, слабі і сильні, честні і грішні — всї терплять.

Послухай соловія в двірскім парку Орлової Волї! І він співає хиба з несокою зі зворушеня. Зачав пісню від тихої жалоби, зойчить і квилить з туги, а его гимн доходить до найвисших зворушень. Диви, як він цїлий дрожить, як широко отвирає очи і знов їх жмурить, як сильно бє серце співакови весни, коли досягає найвисшої точки пісні. Чижби він голосив таку пісню сьвітови, колиб мав спокій в души?...

Чому жалує ся мала пташина в парку? Чого тужить і терпить хороша дівчина в богатій палатї?

Одного дня принесено листи з почти; один лист був від адвоката Строймирских, що жадав скорої присилки ріжних паперів, які полишили ся по небіжчику; другий лист був з Парижа від пана Казимира Ремб... Той другий взяла насамперед до рук панна Леонтина і почала читати:

„Пане!

Минуло вже звиж двайцять лїт, як я покинув рідний край і остаю на чужинї. Маю надію, що зволите менї зробити ту велику прислугу і надішлете вість, що дїє ся з Станиславом Строймирским, молодшим вашим братом, з котрим лучила мене колись щира дружба. Вправдї знаю, що велика ріжниця пересьвідчень дїлила вас обох; але певне час мусїв вже давно ту пропасть вирівнати. Жду відповіди і то не я один еї жду, але й кружок приятелів та товаришів Станислава, котрі все високо цїнили его честність і благородність".

Леонтина зложила лист і глубоко задумала ся.

Кілька днїв пізнїйше панна Строймирска, аби виповнити бажане адвоката, глядала паперів потрібних до переведеня спадкової справи. В купі ріжних листів і документів дотикаючих головно маєткових інтересів, замітила якесь письмо датоване з Риму. Взяла письмо до рук і почала читати що слїдує:

„Пане Корнилїй!

В польскім товаристві, яке перебуває в Римі, ходить від якогось часу поголоска незвичайно для мене прикра, о скілько я близько споріднений з родиною Строймирских. Именно против тебе вимірений закид, що в найвисшім степени ганьбить назвище, яке носиш. Оповідають тут, що користаючи з дуже прикрих обставин, надужив ти насамперед доброї віри твого рідного брата, Станислава, а відтак заграбав для себе цїлий его маєток. Коли маєш що сказати на своє оправданє, то зроби се безпроволочно. Однако колиб було противно, в такім случаю гадаю, що зривають ся між нами раз на все всї зносини, хоч ми так близько споріднені. Оправдай ся, як можеш!

Бронислав ґр. Роз..."

В благородне серце дїдички Орловою Волї ударили тяжким громом тї слова „оправдай ся, як можеш!"

— А як отець не оправдав ся?... Як не міг оправдати ся?... Коли так зганьбленого прикрила могила?

В тім блисла якась гадка в голові панни Леонтини. Вийшла сейчас з палати і пішла до місцевого сьвященика, загально любленого старушка. Він перед смертию потїшав еї вітця, єму повірив умираючий всї тайни свого житя.

— Можете потїшити тяжко ранену і терплячу душу? — спитала Леонтина.

— Сильно вірю, що хто завірить ся Богу, буде вилїчений навіть від дуже тяжкого терпіня — відповів сьвященик.

— На моїй души ношу якийсь великий гріх; здаєть ся менї, що я прийшла на сьвіт з тим гріхом, бо сама не зробила я его в житю.... В вашій силї принести менї полекшу, усунути тї страшні сумніви!... Чейже Бог жадає від своїх слуг, аби несли потїху нещастним — говорила панна Строймирска заливаючи ся сльозами.

— То скажи, чого хочеш від мене? — спитав зворушений старець.

— Приходжу благати вас, бо причуваю,

лосувати, і що зробили австрийскі делеґати, щоби до того не допустити? — Уґрон есть того погляду, що в будучности, кілько разів прийде ся щось полагоджувати з Чорногорою, треба буде відносити ся до Росиї і ся послїдна буде завсїгди мішати ся до всего в імени Чорногори.

Париж 19 мая. Застрайкувало тут 3.800 листоносів. Вчера пополудни роздавало войско листи адресатам, а пересилок почтових не розвожено зовсїм.

Преториа 19 мая. Правительство предложило народнїй радї закон, на основі котрого всї чужинцї, що будуть проживати в Трансвалїї постійно через 9 лїт, дістануть право горожаньства.

Переписка зі всїми і для всїх.

О. К. в Залучу к. Скали: До краевого правительства в Сераєві можна писати лиш по нїмецки; по польски або по руски там не приймуть. Адресувати треба: An die Hohe Landesregierung in Serajewo. Під якими услівями правительство в Боснї надає землї, ми вже давнїйше поясняли. Впрочім тепер вже й пора спізнена. Але хоч би й пора була добра і хоч би чи то в Боснї, чи де небудь в Канадї або Бразилїї, чи Гонолюлю давали як найлїпшу землю, то наші селяни всюди і завсїгди будуть бідні, бо не уміють так господарити, як того теперішні часи вимагають. Минули вже ті часи, коли чоловік спускав ся лиш на то, що земля зародить. Наші люди і не можуть і не хотять того зрозуміти, бо темні, та кажуть, що у нас „земля спрацьована, як той христенин“ і гадають, що як дістануть цїлину, то їм стане зараз лїпше. А то неправда; і цїлина не поможе, де господар не уміє робити. Наш селянин — особливо з Поділя — бачите, навіть не годен добре лїс переробити на поле, а що найменше вся робота при корчунку іде єму дуже пиняво і він мусить страшно мучити ся. Коли би так на одну родину дати 10 морґів лїса, і то не чистого і добре удержаного, але пралїса майже зовсїм неприступного, то ледви чи за 10 лїт було би з того лїса поле. Жий же тут не знати з чого, хоч маєш 10 морґів землї! А дома було може лиш яких два, три і жило ся. — **Учитель:** На рати не дістанете нїгде, скоро купець не буде знати, чи Ви зможете і схочете точно сплачувати, або иншими словами: треба мати вироблений кредит; в противнім случаю мусїв би хтось ручити. Зрозуміете, що задлятого не можемо Вам подати фірми, котра би давала на сплату ратами. Ніяка солїдна фірма не дасть. — **Із. С. в Бен.:** Анї у Львові анї поза Львовом нема такого заведеня, де би приймано хоч би за платою дївчата на поправу. В случаях потреби стараютсь ся маєтнїйші родичі примістити таку дитину в якімсь латиньскім женьскім монастири, розуміє ся, за оплатою. Ми би радили обходити ся з дївчатком більше лагідно, але щиро і з любовю, промавляти їй до розуму і серця, та заставляти до роботи. В хвилях упору не старайте ся знов зараз поставити конче на своїм; лишіть еї зовсїм в спокою на хвильку, а відтак старайте ся звернути еї увагу на зовсїм щось иншого. — **Ів. Мигаль Яр.:** Папу нїхто не іменує; папу вибирають з поміж себе всї кардинали, котрих може бути що найбільше 70. Собор всїх кардиналів а також і місце, де они збирають ся до вибору, називає ся з латиньска конкляве. Теперішного Папу Є. Сьвятість Льва XIII. вибирав собор 60 кардиналів; один кардинал нездужав. Аж до часів папи Александра III. (1179 р.) вибирали папу і духовні і сьвітскі люди; були часи, коли вибір папи зависїв від римскої шляхти, пізнїйше знов від нїмецкого цїсаря, аж папа Александер III. постановив, що папу можуть вибирати лиш кардинали. Папа Григорий X. постановив знов (1274 р.), що вибір папи має відбувати ся в конкляве т. є. в будинку замкненім зі всїх сторін, до котрого есть лиш один вхід, а котрий в серединї не передїлений нїякими стїнками і в котрім нема нїякої занавіси. Скоро до того будинку зійдуть ся кардинали, треба двері за ними добре замкнути і они не сьміють виходити, доки аж не виберуть папу; через віконце в стїнї подають їм їсти. Після постанов папи Пія IV. мають конкляве стерегти пралати, ректори і офіцири. Тепер обовязують постанови папи Пія IX., о скілько їх не змінив би теперішний папа. Після тих постанов вільно кардиналам відложити вибір аж поза девятий день по смерти папи. Скоро папа умре, мають всї присутні кардинали не чекаючи на неприсутних взяти зараз під розвагу, чи вибір має ся відбути в Римі, чи десь за границею. Більшість має рішати, а скоро би був лиш один голос більше понад половину числа кардиналів, то вибір може зараз відбувати ся. Годї нам тут наводити всї постанови що до вибору папи, а розкажемо лиш коротко, як відбував ся вибір теперішного папи Льва XIII. По смерти папи Пія IX. 7 лютого 1878 о 5 год. 40 мін. вечером скінчила ся о 8 год. церемонїя оглядин тїла і Камерленґо (кардинал, котрий по смерти папи аж до вибору нового заступає папу) покропив лице померdroго сьваченою водою та розбив т. зв. рибацкий перстїнь помершого (перстїнь, що служить за печатку, а на котрім есть виписане імя папи та зображений сьв. Петро як ловить рибу). Межи кардиналами настала зараз суперечка, де має відбувати ся конкляве, чи в Римі, чи де за границею. Були такі, котрі хотїли, щоби вибір відбував ся в Римі, другі хотїли, щоби в Ішпанії, ще инші на Мальті і т. д. Прийшло до голосованя; до того ужито білих і чорних кульок. Віддано 32 білих а 5 чорних, і другий з ряду найстарший віком кардинал оголосив, що конкляве має відбути ся в Римі. Дня 18 лютого розпочало ся конкляве; зібрало ся 60 кардиналів. Дня 19, о 7 годинї рано, кардинали висповідали ся та запричащали ся і по службі божій пішли до своїх кель у Ватиканї, побудованих умисно на конкляве. О 10 годинї зібрали ся в сикстиньскій каплици до першого голосованя. Після постанов папи Григория XV, мають відбувати ся що дня два голосованя замкненими картками, і кождого дня треба льосом вибрати шість кардиналів, з котрих три мають відбирати картки а три переводити скрутинїю. Ті, що відбирають картки, мають віддати свої зараз по найстаршім віком кардиналї а відтак виходять з урною збирати дальші картки. Картки збирали тогди вибрані льосом кардинали: Каносса, Печчі і Орелїя. Кождий кардинал, віддаючи свою картку, каже по латинї: „Сьвідчу ся Господом нашим Ісусом Христом, котрий буде мене судити, що вибираю того, котрого, як менї здає ся, повинен я вибирати по воли Божій...“ Перший скрутатор отвирає картку і віддає другому, той записує імя а третий відчитує его на голос. Один з кардиналів віддав тогди свою картку отверту і перший вибір був неважний. Найбільше голосів дістав був сим разом кард. Печчі, бо 19. О 1 год. 15 мін. вийшли кардинали з сикстиньскої каплицї та пішли обідати, а кард. Боромео спалив торжественно картки, котрими голосовано. Дим з комина дає знати, що вибір не довів ще до нїчого. При другім голосованю по полудни дістав кард. Печчі 29 голосів, але й знову був вибір неважний, бо один кардинал замість „Pecci“ написав на картцї Peccino (замість Печчі — Печчіно). На другий день, 20 лютого по службі божій зібрало ся вже було 61 кардиналів, бо приїхав кардинал з Лїсабони. Голосоване розпочало ся о 11 год. а послїдну картку відчитано о 12 год. Кардинал Печчі дістав був 44 голосів. Кардинали обступили его і крикнули Vivat! Vivat! а другий найстарший з ряду віком кардинал приступив до него і спитав, чи він приймає вибір а кард. Печчі відповів: Коли така божа воля, що я маю стати папою, то я не противлю ся. Тамтой кардинал спитав тогди: Якеж імя собі вибираєте? — Імя Лев XIII. задля поважаня і вдячности для Льва XII. — відповів кард. Печчі і розплакав ся. — Отак вибирають папу.

(Просимо присилати питаня лиш на імя редактора **Кирила Кахникевича**, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.)

що будете неумолимі!... Зжалїть ся над страшною долею молодої женщини, що не знає сьвіта з его розкошию і злобою, а причуває хрест ганьби!... Отче, оповіджте менї гріхи чоловіка, котрому я впана жите, а крім житя, маєток, окуплений може чужим нещастєм, людскими сльозами!... Отче, я слаба і не маю сили знести тої ганьби!... Чи пiймаєте то?

Тепер в голос розплакала ся.

Сьвященик повів по дївчинї зачудованим поглядом і сказав лагідно:

— Панно Леонтино, отець повірив свої гріхи Богу, не менї. Я перед Богом і на Єго імя присягав, що буду важити людскі дїла після строгої справедливости і так поступаю. І нема нїякої сили на земли, котра могла би мене увільнити від того мого обовязку, так само як і нема сили, котра примусилаб мене зрадити тайну, що вже порішена на судї Господнїм.

— О, отче, майте милосердіє надо мною. Бог лїпший як люди; Він простив би вам трохи милосердія для бідної женщини! — сказала пригноблена дївчина.

— Бог то сама любов! — скрикнув старець. — Чогож удаєш ся до чоловіка? З просьбою своєю спіши там, де нїколи не стрітить тебе відмова. Атже я лиш чоловік і сповняю людскі повинности, а до них належить шанувати повірені менї тайни ближних.

— То відійду звідси без потїхи, пригноблена мукою, усумнївши ся о чести свого вітця? Або дїти не повинні направляти блудів родичів? Чи жите родичів і жите дїтий не есть одним житєм, кипеним лиш в ріжні часи?

— Зло на сьвітї есть все старе, а задачю благородности есть лагодити нещастя, які оно викликує. Яку небудь кривду платиш, які небудь муки лагодиш, все робиш добро на земли. Памятай, що обовязок честних чувств тяжить на кождім і за кождого Сам через себе і за себе нїхто не може бути благородним. Союз людий есть один, цїлий, нерозривний, а о стілько сьвятий, о скілько кождий чоловік чує на собі відвічальність за инших. То релїґія людскости.

— Правду кажете — шептала Леонтина. — Єсть одно величезне нещасте, котре ланцухом звязує цїлу людскість. Єсть одна велика кривда, а в еї сїти стогнуть всї нещастні... Перервати яке небудь огниво в ланцусї нещасть, спасти когонебудь з пропасти муки — то обовязок доброго серця, котре повинно бити для цїлої людскости.

Минуло знов кілька днїв по тїй розмові Леонтини з сьвящеником. Панна Стройомирска виїхала з Орлової Волї; казали, що поїхала з своєю товаришкою до Варшави. Не маємо жерел, після котрих моглиб ми слїдити еї жите. Однако уважаємо конечним подати оповістку, яку майже рівночасно помістили майже всї варшавскі часописи:

„Польска праса має часто нагоду записувати случаї жертволюбивости; однако ті високі чувства нїколи мабуть за нашої памяти не зазначили ся в такий дивний спосіб і при таких незвичайних обставинах, як то показує запис, зроблений панною Леонтиною Стройомирскою, моденькою дідичкою Орлової Волї. Благородна дама, призначила величезний маєток, бо звиж двомілїоновий, на цїли несеня полекші терплячим. Шпиталї, захоронки, та народна просьвіта звернули на себе головну увагу щедрої добродійки“.

Під „незвичайними обставинами“ розуміли певне молодий вік панни Леонтини.

За редакцию відповідає: **Адам Краховецкий.**

З друкарні В. Ломпьского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569)